

Türkçe Öğretiminde A1-A2 Seviyesi Sesli Hikayelerin Dinleme Becerisi Üzerindeki Etkileri: Irak İncelemesi

Songül Güner

International Burch University, Bosna Hersek

Elif Derya Özdemir

Suleyman Demirel University, Kazakistan

Özet: Dil öğrenme, yeni bir dilin kapılarını aralayarak farklı kültürlerle adım atmamızı sağlayan önemli bir beceridir. Ancak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sesli Hikayelerin Dinleme Becerisine Etkileri adlı bu çalışma, dil öğrenme sürecine ışık tutmayı amaçlayarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sesli hikayelerin dinleme becerisine olan etkisini araştırmaktadır. Bu çalışma, Irak / Süleymaniye de Haji Muhidden Rashed Primary School İlkokulunda 2022-2023 eğitim öğretim yılında 6. sınıf A1 ve A2 düzeyi öğrencilerinden oluşan 22 öğrenci üzerinde bu etkinlik uygulanmıştır. Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Çalışmanın nicel boyutunda deney grubuna dinleme öncesi testi yapıldı. Nitel boyutunda ise durum araştırması yöntemi kullanılmıştır. Çalışma öncesinde dinleme öncesi test uygulanmış, ardından deney grubuna 4 sesli hikâye uygulaması yapılmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları: Katılımcı Tanıma Formu, Sesli Hikâye Etkinlikleri Görüş Formu ve Dinleme Öncesi Testlerden oluşmaktadır. Nitel veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Bulgular, sesli hikayelerin dinleme becerisini olumlu yönde etkilediğini açıkça göstermiştir. Deney grubundaki öğrencilerin dinleme öncesi testlerindeki başarı oranlarının süreç ilerledikçe arttığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, sesli hikayelerin öğrencilerin motivasyonunu artırdığı ve dinleme becerilerini geliştirmeye yardımcı olduğu da bir gerçektir. Ancak, bazı öğrencilerin bu hikayeleri dinlerken yeni kelimeler olması ve hikâye uzunluğu gibi zorluklarla karşılaştığı tespit edilmiştir. Bu durum, öğretmenlerin hikâye seçiminde öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun materyalleri seçmelerinin önemini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, dil öğrenme sürecinde sesli hikayelerin dinleme becerisine etkisinin olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Sesli hikayeler, öğrencilere gerçek hayattaki dil kullanımını anlama fırsatı sunarak dinleme becerilerini geliştirmede etkili bir araç olarak kullanılabilir. Öğretmenler, sesli hikayeleri etkili bir şekilde ders materyali olarak kullanarak öğrencilerin dil öğrenme sürecine katkı sağlayabilir ve dinleme becerilerini güçlendirebilirler.

Anahtar sözcükler: *Dinleme Becerisi, Sesli Hikayeler, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*

Giriş

Dil Nedir?

Dil, bir insanın kimliğidir, kültürüdür ve onun yansımasıdır. Bireyleri diğer tüm varlıklardan ayıran önemli unsurlardan biri olan dil; iletişim ve birbirleriyle anlaşmayı sağlar. Dilin insanlar arasında iletişimi sağlaması yanında düşünme, bellek, kültür aktarımı gibi önemli işlevleri vardır. Dilin karmaşıklığı ve çeşitliliği insanların birbirleriyle anlaşmalarını ve düşüncelerini ifade etmelerini kolaylaştırır. Aynı zamanda insanların dünyayı anlamalarını ve bilgiyi nesilden nesille aktarmasını sağlar.

Ana Dili ve Yabancı Dil

Ana dil, bir bireyin duygusal ve bilişsel gelişiminde önemli bir rol oynar çünkü kişinin kimlik ve kültürel bağlamını belirleyen temel unsurlardan biridir. Ana dil, kişinin düşünce ve duygularını ifade etmede en rahat ve doğal olduğu dildir.

Eğitim sisteminde de önemli bir rol oynar çünkü çocukların okuma, yazma ve düşünme becerilerini geliştirmek için ana dillerini doğru ve etkin bir şekilde kullanmaları teşvik edilir. Aynı zamanda, çocukların ikinci veya yabancı dilleri öğrenirken temel dil becerileri ve anadilleri arasındaki bağlantı önemli bir rol oynar.

Yabancı dil sosyal hayatı, ekonomik ilişkileri ve eğitim gibi birçok nedenden ötürü farklı bir dil öğrenme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Kitle iletişim araçlarının gelişmesine ve toplumlar arası ilişkilerin yoğunlaşmasına paralel olarak yabancı dil öğrenimine duyulan ihtiyaç artmaktadır. Bununla birlikte yabancı bir dil öğrenmek, günümüzde çağdaşlığın ölçütlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Doğan, 2008, s. 49). Yabancı dil öğrenme süreci, dilin gramer kurallarını, kelime dağarcığını, konuşma ve yazma becerilerini içerir. Dil öğrenme çabaları, dil öğrenenin ilgi alanlarına, hedeflerine ve öğrenme yöntemlerine bağlı olarak değişebilir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Dil Becerileri

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel dil becerileri, dilin dört temel alanını kapsayan becerilerdir: dinleme, konuşma, okuma ve yazma. Bu dört beceri, öğrencilerin dilin anlamını anlamalarını, iletişim kurmalarını ve dil bilgilerini uygulamalarını sağlar.

Okuma Becerisi

Okuma becerisi, bir dil öğrencisinin yazılı metinleri anlama ve çözümleme yeteneğini ifade eder. Yani, bir kişinin yazılmış metinleri anlaması, metin içindeki bilgileri kavraması ve metinden çeşitli bilgileri edinebilmesi okuma becerisine sahip olduğunu gösterir.

Yazma Becerisi

Yazma becerisi, bir dil öğrencisinin düşüncelerini yazılı olarak ifade etme yeteneğini ifade eder. Bir dilin öğrenilmesinde, yazma becerisi, öğrencinin metinler oluşturabilme, dil bilgisini ve kelime dağarcığını etkili bir şekilde kullanabilme, metin içinde tutarlılık ve akıcılık sağlayabilme gibi önemli bir beceridir.

Konuşma Becerisi

Konuşma becerisi, bir dil öğrencisinin sözlü iletişim kurma yeteneğini ifade eder. Bir dilin öğrenilmesinde, konuşma becerisi, dil öğrencisinin dili doğru bir şekilde telaffuz etme, dil bilgisini doğru uygulama, anlaşılır ve akıcı bir şekilde konuşma yapma gibi önemli bir beceridir.

Dinleme Becerisi

Dinleme bir kişinin başkalarının konuşmalarını anlamak için dikkatlice ve aktif bir şekilde kulak verme sürecidir. Dinleme iletişim kurma sürecindeki en önemli dört beceriden biridir. Etkili bir iletişimin temel taşıdır. Dinleme aktif bir süreç gerektirir ve bazı becerileri de beraberinde kullanılmasını gerektirir. Aynı zamanda fiziksel ve zihinsel bir

süreç olan dinlemede iletişimin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için iyi bir dinleyici olmak şarttır. Dinleme eyleminin gerçekleşmesi için sırasıyla şu dört bileşen gereklidir: İşitme, hazır bulunma, anlama ve hatırlatma (Schwartz, 1998: 3). Araştırmacıların birçoğu dinleme kavramını farklı şekilde tanımını yapmışlardır. O tanımlardan bazıları şu şekilde ifade edilmiştir. Dinleme; içinde dikkati, sözlü ve sözsüz mesajları barındıran, işitilen şeylerin zihinde düzenlenmesini, bilgilerin hem kısa hem de uzun süreli olarak zihinde tutulmasını ve bunlarla ilgili cevaplar vermeyi gerektiren, anlamın yapılandırılmaya çalışıldığı, anlamaya dayalı aktif bir süreçtir (Eadie, 1990, s. 1; ILA, 1995, s. 1; Tompkins, 1998; Demirel, 1999, Ergin-Birol, 2000, s. 113; Yangın, 2002, s. 45; Özbay, 2005, s. 56).

Yabancı dil öğreniminde, dinleme becerisi, iletişim sürecinin önemli bir bileşenidir. Bir dili anlayabilme ve çıkarımlarda bulunabilme yeteneği, öğrencilerin gerçek hayatta etkili iletişim kurmalarını sağlar. Dinleme becerisinin geliştirilmesi, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde önemli bir adımdır ve aynı zamanda diğer dil becerilerinin gelişimine de katkı sağlar.

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sesli hikayelerin A1-A2 seviyesi öğrencilerin dinleme becerisine etkisini daha ayrıntılı bir şekilde incelemektir. Sesli hikayelerin öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirme, anlama becerilerini artırma ve dil bilgisini uygulama konularında nasıl yardımcı olduğunu göstermeyi hedeflemektedir. Ayrıca, bu çalışma, sesli hikayelerin sınıf içi ve sınıf dışı kullanımı, öğretmenlerin bu materyalleri nasıl etkili bir şekilde entegre edebilecekleri ve öğrencilerin dil öğrenme motivasyonunu nasıl artırabilecekleri gibi konuları da ele alınacaktır.

Dinleme- Anlama

Dinleme- anlama süreci, bir kişinin karşıdaki bir konuşmacının söylediklerini anlamaya yönelik yaptığı zihinsel işlemler dizisini ifade eder. Bu süreç, dinleyici ile konuşmacı arasında gerçekleşen iletişim esnasında meydana gelir ve dil becerilerinin önemli bir parçasını oluşturur.

Dinleme anlama süreci, dil öğrenme sürecinde de önemlidir. Bir dil öğrencisi, dinleme becerisini geliştirdikçe, daha iyi anlar ve daha etkili bir şekilde iletişim kurabilir. Bu sürecin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için dikkatli ve aktif dinleme, anlamayı güçlendiren dil bilgisi ve kelime dağarcığına sahip olmak önemlidir.

Dinleme Becerisi ve Sesli Hikayeler

Dinleme becerisi, etkili iletişimin önemli bir unsuru olarak kabul edilir. Sesli hikayeler ise dinleme becerisini geliştirmek için kullanılan etkili bir araçtır. Sesli hikayeler, öğrencilerin hayal gücünü, kelime dağarcığını, dikkat süresini ve anlama becerilerini ve de odaklanmalarını artırır. Sesli hikayeler, çocuklar, dil öğrenenler ve yetişkinler dahil olmak üzere her yaşta insan için dinleme becerisini geliştirmek için kullanılabilir. Hem eğlenceli hem de öğretici olan sesli hikayeler dilin yapısını, kelimelerin kullanımını ve anlatımı anlamak için keyifli bir ortam sunar.

Sesli hikayeler, dinleme becerisinin geliştirilmesine büyük katkı sağlar. Bu hikayeler, dinleyicilere gerçek hayat durumlarını veya hayal gücünü kullanarak oluşturulmuş hikayeleri dinleme fırsatı verir. Dinleyiciler, hikâyenin

içeriğini anlamak, karakterlerin duygularını algılamak, olayların gelişimini takip etmek ve hikâyenin mesajını anlamak için aktif bir şekilde dinleme becerilerini kullanmak zorundadır.

Dinleme Becerisinin Önemi

Dinleme becerisi, iletişimin temel yapı taşlarından biridir ve dil öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır. Dinleme becerisinin önemi şunlardır:

İletişim kurarken dinleme becerisine sahip olmak, karşıdaki kişinin mesajını tam olarak anlamak için kritik bir öneme sahiptir. Dinleme becerisi, karşı tarafın düşüncelerini, duygularını ve ihtiyaçlarını anlamada yardımcı olur ve etkin bir iletişim sağlar.

Yabancı bir dili öğrenirken dinleme becerisi, dilin doğru bir şekilde anlaşılmasını ve öğrenilen bilgilerin pratiğe dökülmesini kolaylaştırır. Dil öğrenme sürecinde, sesli materyalleri dinlemek; telaffuzu, dil bilgisini ve kelime dağarcığı geliştirir.

Metot

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde öğrencilerin dinleme becerilerini sesli hikayeler kullanarak anlama, dinleme ve geliştirme çalışmalarına karşı görüşlerini ortaya koyma amaçlanmıştır. “Araştırma desenleri; bilimsel araştırmalarda veri toplama, analiz etme, yorumlama ve raporlamaya yönelik olan yollardır” (Cresswell ve Plano Clark, 2018, s. 61).

Bu araştırmada hem nicel hem nitel yöntemler kullanılmıştır. “Nicel ve nitel araştırmaları birbirine bağlayan bu yöntem Karma yöntem (mixed method) şeklinde adlandırılmaktadır” (Tunalı, 2016, s. 107).

Bu çalışma, deneysel bir desen olan "tek gruplu ön test-son test deseni" kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu desen, deney grubunun önceden test edildiği, ardından sesli hikayelerin kullanıldığı öğretim materyalleriyle çalışıldığı ve son olarak bir son test yapılarak dinleme becerilerindeki gelişimin değerlendirildiği bir düzeni takip eder.

Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada ilk olarak katılımcı tanıma formu aracılığıyla veriler toplanmıştır. Ardından hikâye öncesi test uygulanmıştır. Bu aşamanın ardından 4 hafta boyunca 4 adet sesli hikâye uygulaması yapılmıştır. Daha sonra ise sesli hikâye dinleme etkinlikleri görüş formu ile nitel veriler toplanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Irak’ ta yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A1- A2 düzeyindeki ilkokul öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklem ise Irak Süleymaniye’ de bir ilkokulunda A1- A2 düzeyinde eğitim gören 22 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırmaya 10 erkek, 12 kızdan oluşan 22 öğrenci katılmıştır. Araştırma konu itibariyle geniş bir alanı kapsamamaktadır. A1- A2 düzeyindeki bazı öğrenciler alınarak örneklem modelinden, küme örneklem modeli belirlenmiştir. “Küme örnekleme, seçim evrenin tek tek birimlerin değil, bu birimlerin kendiliğinden içinde yer aldıkları kümeler arasındadır” (Sencer ve Irmak, 1984, s. 394). Öğrencilere uygulanan anketin başında Öğrenci Kişisel Bilgi Soruları ve ardından Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu kullanılmıştır.

Çalışma; 2021-2022 yıllarında Irak'ta eğitim öğretim gören ve yabancı dil olarak A1- A2 düzeyinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu toplam 22 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1

Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Erkek	10	45,5
Kız	12	54,5
Toplam	22	100

Tablo 1'de ankete katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre frekans ve yüzdelik dağılımları verilmiştir. Buna göre ankete 10 erkek 12 kız öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın bu bölümünde nicel ve nitel verilerin toplamasını amaçlayan araçlar hakkında bilgi sunulmaktadır.

Tablo 2

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Nicel Veri Toplama Araçları	Nitel Veri Toplama Araçları
Katılımcı Tanıma Formu	
Dinleme Öncesi Testi (A1 seviye)	Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu
Dinleme Öncesi ve Anında yapılan Test (A2 Seviye sınavı)	

Araştırma Süreci

Araştırma sırasında sesli hikayelerin seçiminde, kaynak, süre ve konu faktörlerine özen gösterilmiştir. Sesli hikayelerin seçiminde özellikle tüm öğrencilerin erişebileceği ve ücretsiz bir kaynak olarak www.youtube.com isimli online platform kullanılmış ve tüm sesli hikayeler bu platformdan seçilmiştir. Süre olarak ise beş dakika ile on bir dakika arasındaki süre belirlenmiştir. Hikâye seçiminde öğrencilerin seviyeleri göz önünde tutulmuş ve dikkatlerini

çekicek seçimler olmasına özen gösterilmiştir. Tablodaki sesli hikâyelerin isimleri, yazarları ve süreleri aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 3

Hikâyelerin Başlıkları ve Bunların Süreleri Hakkındaki Bilgiler

Sıra	Hikâye İsmi	Süre
1	Mavi Şehir Sarı Şehir	07.19
2	Taş Çorbası Masalı	11.53
3	Çocuk Oyuncağı	06.44
4	Bavulumdaki Kırık Fincan	05.43

Tablo 3.'dan anlaşıldığı üzere, en kısa sesli hikâye "Bavulumdaki Kırık Fincan" iken, en uzun sesli hikâye Taş Çorbası Hikâyesidir.

Uygulama Aşaması

Araştırmanın bu bölümünde tasarlanıp hazırlanan sesli hikâye çalışmaları, ders süresi içinde haftada bir kez, toplamda 4 hafta boyunca uygulanmıştır. Araştırmanın işlem aşamaları aşağıdaki gibidir.

1. Araştırma sürecinin ilk basamağında uygulamanın yapılacağı Süleymaniye Haji Muhyiddin ilkokulunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A1- A2 seviyesindeki bir grup öğrenciye “Katılımcı Tanıma Formu”, “Dinleme öncesi Testi (A1 Seviye Sınavı)” sınıf öğretmeni ile birlikte ön test şeklinde yapılmıştır.
2. İkinci basamakta öğrencilere “Sesli Hikâye Dinleme Uygulamaları” yapılmıştır.
3. 4 haftalık uygulamanın ardından öğrencilere “Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu” uygulanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde diğer aşamalardan önce deney grubundaki öğrencilerden “Katılımcı Tanıma Formu” nu doldurmaları istenmiştir. Deney grubunda yer alan öğrencilere KD1, KD2, KD3, KD4, KD5,KD22 olarak her birine bir kod verilmiştir.

“Katılımcı Tanıma Formu” öğrencilerden sesli hikâye tecrübelerine dair bilgiler de istemektedir. Aşağıdaki tablolardan forma dayanarak yüzdeler hesapları verilmiştir.

Tablo 4

Deney Grubu Demografik Bilgileri

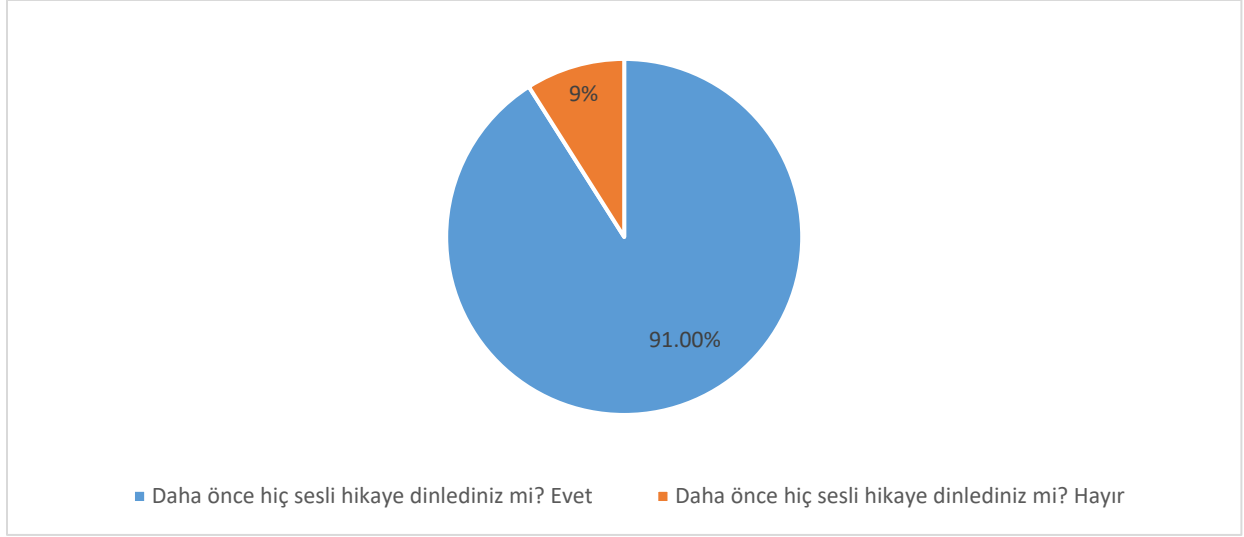
Katılımcı	Ülke	Yaş	Cinsiyet	Ana Dili
KD1	Irak	11	Kız	Kürt
KD2	Irak	12	Kız	Arap
KD3	Irak	11	Kız	Kürt
KD4	Irak	11	Kız	Kürt
KD5	Irak	11	Kız	Kürt
KD6	Irak	11	Kız	Kürt
KD7	Irak	11	Kız	Kürt
KD8	Irak	11	Kız	Kürt
KD9	Irak	11	Kız	Kürt
KD10	Irak	11	Kız	Kürt
KD11	Irak	11	Kız	Kürt
KD12	Irak	12	Erkek	Kürt
KD13	Irak	11	Erkek	Kürt
KD14	Irak	12	Erkek	Kürt
KD15	Irak	12	Erkek	Kürt
KD16	Irak	12	Erkek	Kürt
KD17	Irak	12	Erkek	Kürt
KD18	Irak	12	Erkek	Kürt
KD19	Irak	12	Erkek	Kürt
KD20	Irak	12	Erkek	Kürt
KD21	Irak	11	Erkek	Kürt
KD22	Irak	11	Erkek	Arap

Tablo 4. ‘te bakıldığında öğrencilerin hemen hemen hepsi daha önce sesli hikâye dinlemişlerdir yani bu da onların sesli hikâye dinleme tecrübesine sahip olduklarını göstermektedir.

Katılımcı tanıma formunun ardından öğrencilere ‘‘Dinleme Öncesi Testi (A1 Başarı Testi)’’ uygulanmıştır. Başarı testin ardından deney grubu ile 4 hafta boyunca dinleme öncesi testleri 4, uygulama 4 olmak üzere toplam 8 uygulamadan oluşan 4 sesli hikâye dinleme uygulamaları yapılmıştır. Dinleme uygulamalarının ardından ‘‘Sesli Hikâye Dinleme Etkinlikleri Görüş Formu’’ yapılarak öğrencilerin dinlemeye dair düşünceleri alınmıştır. Aşağıda bazı öğrencilerden alınan örnekler sunulmuştur.

Şekil 1

Öğrencilerin Sesli Hikâye Tecrübelerine dair Veriler

Öğrencilerin Sesli Hikâyelerden En Çok Beğendikleri Hikâyeye Dair Görüşleri ve Görüşlerin Yorumlanması

Sesli hikâye dinleme etkinlikleri görüş formunda öğrencilere yöneltilen sorulardan bir tanesi de -En çok hangi sesli hikâyeyi beğendiniz? Sorusuna verilen yanıtlardan öğrenci ifadeleri ve ifadelerin yorumları şu şekildedir:

(KD1) mavi şehir sarı şehir hikayesini beğendim. çünkü hep renklerden bahsediyordu

Mavi Şehir Sarı Şehir sesli hikayesi eğlenceli ve renklerden oluştuğu için yabancı öğrencilere sevimli ve anlaşılır gelmiştir onun için sevmiş olabilir.

(KD2) Mavi şehir sarı şehir beğendim çok eğlendirici.

Mavi şehir Sarı Şehir sesli hikayesi süre olarak kısa ve daha eğlenceli, görsellik olduğu için öğrencilerin daha çok ilgisini çekmiştir.

(KD3) bavulumdaki kırık fincan güzeldi kısadı eğlendirici.

Bavulumdaki Kırık Fincan sesli hikayesi hem süre bakımından kısa hem de daha eğlenceli ve görselliğin çok olduğu bir hikâye olması bakımından öğrencilerin daha çok dikkatini çekmiştir.

(KD4) Taş çorbasını beğendim. çünkü eğlenceli bir şekilde anlatıyordu.

Taş çorbası sesli hikayesi yabancı dil öğrenen öğrenciler için gayet açık, basit ve anlaşılır olduğu için öğrencilerin anlaması daha kolay olduğu için sevmişlerdir.

(KD12) mavi şehir sarı şehir renkli oldu

Gayet açık, anlaşılır görsel ve süre bakımından da uzun olmaması öğrencilerin dikkatini çekmiştir.

(KD19) mavi şehir sarı şehir. Beğendim.

Renkler konusunu işlediğinden ilgi çekici bir yapıya sahip bir sesli hikayedir. Renklerden ve eğlenceli anlatımından öğrencilerin dikkatini çekmeyi başarmış bir yapıdır.

(KD20) bavulumdaki kırık fincan. kısaydı

Süre bakımından en kısa olmasından tüm öğrenciler sevdiler.

(KD21) Taş çorbası hikayesini beyendim. çünkü müzikli bir şekildeydi.

Tüm öğrencilerin aksine süre olarak en uzun sesli hikâyeyi beğenen bu öğrenci müzik kulağı gelişmiş denilebilir. Her ne kadar süre olarak en uzun hikâye olsa da içerik olarak tüm öğrencilerin gayet rahatlıkla anlayabilecekleri bir dil kullanılmıştır.

Öğrencilerin Sesli Hikayelerden Hiç Beğenmedikleri Hikâyeye Dair Görüşleri ve Görüşlerin Yorumlanması

‘‘Hangi sesli hikâyeyi beğenmediniz?’’ Sorusuna verilen yanıtlardan öğrencilerin ifadeleri ve ifadelerin yorumu şu şekildedir:

(KD1) çocuk oyuncağı hikayesini beyenmedim. Çünkü çok sıkıcıydı

Çocuk oyuncağı sesli hikayesinin görselliği olmadığından öğrencilerin ilgilerini pek çekmemiştir.

(KD2) çocuk oyuncağını sevmedim. çok anlamadım.

Sesli hikâyenin sadece sesli anlatılması öğrencinin dikkatini çekmediğinden beğenmemişler.

(KD5) çocuk oyuncağını beğenmedim

Türkçeyi yeni öğrenen öğrenciler için görsellik ve anlam çok önemlidir. Bu yüzden yeni dil öğrenen herkes bazı materyallerin karşılığı olarak görsellikte istiyor. Bu da demek oluyor ki, hikayelerin sadece seslendirilmesi yetmiyor bunun yanında görsellikte koymak gerekiyor.

(KD8) çocuk oyuncağı beğenmedim zordu. sıkıcıydı

Öğrencinin burada sıkıcılıktan kastı yeni kelimeler ve görselliğin bir arada olmamasından kaynaklı bir seslendirme olmasıdır.

(KD12) taş çorbası çok uzun

Bu hikâyenin sevilmemesinin tek tarafı uzun süreli olması ve sıkılmış olmaları yoksa hikâye gayet açık net anlaşılır bir dile sahip.

(KD17) çocuk oyuncağı sevmedim.

Evet çocuk oyuncağı hikayesinin sevilmemesi süreden kaynaklı değil burada da görselliğin olmamasından kaynaklı beğenmemeleri ve sevmemeleri.

(KD21) çocuk oyuncağı hikesini sevmedim.

Süre olarak kısa olması fakat görsellik olarak bir şey olmaması ekranda öğrencilerin dikkatini çekmemiştir ve beğenilmemiştir.

Bu bölümde yer alan verileri ve bulguları göz önünde bulundurulursa, deney grubundaki öğrencilerin çoğunlukla Kürtçe ana dili konuşan Iraklı öğrencilerden oluştuğunu ve sesli hikâye dinlemeye yatkın oldukları görülebilir. Katılımcı Tanıma Formu ve Dinleme Öncesi Testi sonuçlarına göre, öğrencilerin çoğu daha önce sesli hikâye dinlemiş ve dinleme yetenekleri zamanla gelişmiştir.

Öğrencilerin sesli hikâyeleri en çok beğendikleri hikâyeler arasında Mavi Şehir Sarı Şehir ve Bavulumdaki Kırık Fincan öne çıkmaktadır. Bu hikâyelerin öğrencilerin seviyesine uygun, eğlenceli ve görsellik içeren yapısı nedeniyle

daha fazla ilgi gördüğü görülmektedir. Diğer yandan, Çocuk Oyuncağı ve Taş Çorbası gibi bazı hikâyelerde ise görsellik eksikliği ve sıkıcılık nedeniyle beğenilmemişlerdir.

Tüm bu veriler, sesli hikâye dinleme etkinliklerinin yabancı dil öğrenen öğrenciler için önemli bir araç olabileceğini ve doğru hikâyelerin seçilmesi ve görselliğin etkinliklere dahil edilmesinin öğrenci ilgisini artırabileceğini göstermektedir.

Sonuç

Bu çalışmanın uygulama aşaması, hikayelerin seçilmesi ile başlanmıştır. İlk başta 8 hikâye olarak belirlenmiş ve bu hikayelerin konuları, süreleri ve öğrencilerin seviyelerine uygun olup olmadığına bakılmış ve ardından 4 hikâye elenerek 4 hikâyede karar kılınmıştır. Sonrasında seçilen hikayelerin dinleme öncesi ve dinleme esnası etkinliklerin geliştirilmesine başlanarak 4 hikâye 4 dinleme öncesi toplamda 8 uygulama geliştirilmiştir. Uygulama aşamasında karşılaşılan sorunlardan bir tanesi de öğrencilerin uzun hikâye dinleme tahammüllerinin olmamasıydı.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dinleme becerilerini sesli hikâye yardımıyla ilerlemeyi hedefleyen bu araştırma sonucunda ortaya çıkan verilerden şu sonuçlara varılmıştır:

Demografik verilere bakıldığında öğrenciler cinsiyet açısından değerlendirildiğinde erkek ve kız öğrencilerin oranları eşit olduğu görülmektedir. Aynı şekilde öğrencilerin yaşlarına bakıldığında 11-12 yaş aralığı eşit düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ana dilleri ile ilgili verilere bakıldığında çoğunluğunun Kürtçe ana dili olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma boyunca yapılan etkinlikler deney öğrencilerin sesli hikâye uygulamalarını eğlenceli veya zorlayıcı buldukları sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin hikayeleri dinlemeleri esnasında hikayelerden kaynaklı hiçbir probleme rastlanmamıştır. Sadece rastladıkları sorunun Türkçe diline yeterince hâkim olamamalarından kaynaklandığı ve yeni kelimelerin bilinmemesi sebebiyle bu zorlukların yaşandığı sonucuna varılmıştır.

Özetle denilebilir ki, dinleme öncesi ilk hikâye ile dinleme öncesi son hikâye sonrasında yapılan testin neticesinde anlamlı bir fark oluşmuştur. Bu durum öğrencilerin seviyeleri göz önüne alınarak uygun hikayeler seçildiğinde dinleme becerisini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle çalışma amacına ulaşmıştır sonucuna varıldığı görülmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarından elde ettiğimiz bilgiler ışığında, dil öğretiminde sesli hikâye dinleme etkinliklerini daha etkili bir şekilde kullanmak için aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Hikâyeler, öğrencilerin yaş ve dil seviyelerine uygun olarak seçilmelidir. Farklı içerik ve seviyelerdeki hikâyelerin kullanılması, öğrencilerin ilgisini ve katılımını artırabilir. Ayrıca farklı kültürlerden ve dillerden hikâyelerin de kullanılması, dil çeşitliliğini artırabilir.
- Öğrenci görüşleri ve geri bildirimleri, etkinliklerin tasarımında ve hikâye seçimlerinde dikkate alınmalıdır. Eğitimci, öğrencilerin deneyimlerini anlamak için düzenli olarak geri bildirim almalı ve etkinlikleri buna göre ayarlamalıdır.

- Hikâye dinleme etkinliklerinin dil çeşitliliği ve kültürel farkındalık için bir araç olması teşvik edilmelidir. Farklı dillerden ve kültürlerden materyallerin kullanılması, öğrencilerin dil becerilerini daha zengin ve çeşitli bir bağlamda geliştirebilir.
- Dil öğrenme sürecinde sesli hikâye dinleme etkinliklerinin yanı sıra, okuma, yazma ve konuşma gibi diğer dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler ve uygulamalar da kullanılmalıdır. Bu şekilde öğrenciler, dili tüm yönleriyle kapsamlı bir şekilde öğrenme fırsatı bulabilirler.
- Dil öğrenme sürecinde öğrencilerin çoğunun sesli hikâye dinleme tecrübesine sahip olduğu göz önünde bulundurularak, ders materyallerine ve etkinliklere sesli hikâyeleri dahil etmek daha etkili bir dil öğrenme deneyimi sağlayabilir.
- Dil öğrenme uygulamalarını ve interaktif online kaynakları kullanarak öğrencilerin dil bilgilerini ve konuşma becerilerini geliştirmelerini teşvik etmek faydalı olacaktır.
- Öğrencilerin yeni kelimeler ve hikâye süreleri konusunda zorluk yaşadığı göz önünde bulundurularak, ders materyallerini öğrencilerin dil seviyelerine uygun olarak düzenlemek ve anlaşılabilir bir dil kullanmak önemlidir.
- Öğrencilere dinleme becerilerini geliştirebilecek interaktif etkinlikler ve sesli hikâyeler sunmak, anlamayı artırmak ve dil becerilerini pekiştirmek açısından etkili olabilir.
- Öğrencilerin çoğunluğunun sesli hikâyelerde görsellik ve eğlenceyi tercih ettiği göz önünde bulundurularak, ders materyallerine görsel içerik eklemek ve etkileşimli eğlenceli etkinlikler düzenlemek öğrencilerin ilgisini ve motivasyonunu artırabilir.
- Hikâye dinleme etkinliklerinin sürelerini öğrencilerin dikkat süreleriyle uyumlu hale getirmek önemlidir. Kısa ve öz hikâyeler, öğrencilerin daha fazla katılımını sağlayabilir.

Sesli hikâye dinleme etkinliklerinin farklı yaş grupları ve dil seviyeleri üzerindeki etkilerini daha ayrıntılı bir şekilde incelenmelerine ve araştırma yapacak kişilere ihtiyaç vardır. Aynı zamanda, farklı ders materyalleri ve içerikleri üzerinde yapılan çalışmaların da bu sonuçları zenginleştireceği düşünülmelidir.

Bu öneriler, dil öğrenme sürecinde öğrencilerin daha etkili bir şekilde dil becerilerini geliştirebilmeleri ve dil öğrenmeye olan motivasyonlarını artırmaları için yardımcı olabilir. Öğrencilerin ihtiyaçları ve dil seviyeleri göz önünde bulundurularak ders materyalleri ve etkinliklerini düzenlemek, dil öğrenme deneyimini daha olumlu ve verimli hale getirecektir.

Referanslar

Cresswell, Jonh W.; Plano Clark Vicki L.: *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarım ve Yürütülmesi*, (Çev. Ed. Yüksel Dede, Selçuk Beşir Demir), 3. bs., Anı Yayıncılık, Ankara, 2018.

DEMİREL, Özcan (1999), *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, MEB Basımevi, İstanbul.

- Doğan, A. (2008). LİSE ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE ÖĞRENİMLERİNİ ETKİLEYEN YABANCI DİL KAYGISI. *Dil Dergisi*, (139), 48-67. DOI: 10.1501/Dilder_0000000088
- ERGİN, Akif-BİROL, Cem (2000), *Eğitimde İletişim*, Anı Yayınevi, Ankara.
- EADIE, William F. (1990), "Hearing What We Ought To Hear", *The Journal of International Listening Association*, Vol 4, s. 1-4.
- ILA definition on listening. (1995), *ILA Listening Post*, 53, 1.
- ÖZBAY, Murat (2005), *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Sencer, M. (1984). *Toplumsal araştırmalarda yöntembilim*. Say Yayınları: Ankara.
- Schwartz, Anna Maria: "Listening in a Foreign Language", Professional Preperation of Teaching Assistans in Foreign Languages, Center for International Education, Washington, DC., 1998.
- Tunalı, B. S.; Gözü, Ö., Özen, G. (2016). Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması "karma araştırma yöntemi". *Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 106-112.
- TOMPKINS, Gail E. (1998), *Language Arts Content and Teaching Strategies*, California State University, Prentice-Hall Inc., New Jersey.
- YANGIN, Banu (2002), *Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*, Dersal Yayıncılık, Ankara.

Sorumlu Yazar Bilgileri:

Yazar ismi: Songül Güner

Fakülte: Eğitim ve Beşeri Bilimler Fakültesi

Üniversite, ülke: Uluslararası Burç Üniversitesi, Bosna Hersek

Email: songul.guner@stu.ibu.edu.ba

Lütfen alıntılایınız: Songül Günerö S. Elif Derya Özdemir, E. D. (2023). Türkçe Öğretiminde A1-A2 Seviyesi Sesli Hikayelerin Dinleme Becerisi Üzerindeki Etkileri: Irak İncelemesi. *Journal of Research in Turkic Languages*, 5(2), 71-81. DOI: <https://doi.org/10.34099/jrtl.524>

Alındı: Temmuz 22, 2023 • **Kabul:** Kasım 03, 2023